

Секція: Фінансова економіка

Литвин З. Б.

*кандидат економічних наук,
доцент кафедри аудиту, ревізії та аналізу
Тернопільський національний економічний університет
м. Тернопіль, Україна*

Синькович О. В.

*магістр кафедри аудиту, ревізії та аналізу
Тернопільський національний економічний університет
м. Тернопіль, Україна*

ОСОБЛИВОСТІ СКЛАДАННЯ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ БЮДЖЕТНИХ УСТАНОВ

Сьогодні сучасні умови господарювання вимагають від організацій, підприємств, фірм дотримання певних правил для успішного функціонування. Для оцінки їх діяльності та прийнятті правильних управлінських рішень необхідно застосовувати різні методи економічного та фінансового аналізу. Саме в таких умовах набуває актуальності своєчасне виявлення на основі детальної та достовірної інформації певних ознак, які характеризують рівень розвитку підприємства. Важлива роль у реалізації цієї мети належить організації методики економічного аналізу діяльності підприємств. За її допомогою розробляються стратегія та тактика розвитку підприємства, обґрунтовуються плани й управлінські рішення, здійснюється контроль за їх виконанням, виявляються резерви підвищення ефективності виробництва, оцінюються результати діяльності підприємства, його підрозділів та працівників.

Економічний аналіз передуює управлінським рішенням та діям, обґрунтовує та їх готує. В цьому полягає основа наукового управління, його об'єктивності й ефективності. Під організацією економічного аналізу на підприємстві, фірмі слід розуміти цілеспрямоване упорядкування та удосконалення методики і техніки аналізу, процесів збору первинної аналітичної інформації, її обробки, узагальнення й отримання відомостей, необхідних для прийняття управлінських рішень. Для аналізу діяльності бюджетної організації необхідно використовувати спеціальну методику, яка заснована на фінансовому аналізі діяльності з використанням особливостей українських бюджетних установ.

Суб'єкти господарювання, які діють за рахунок коштів бюджету, для забезпечення своєї діяльності, виконання функцій складають кошторис доходів і витрат. На сучасному етапі основним документом, регламентуючим питання складання і виконання кошторисів бюджетних організацій, є Порядок складання, розглядання, затвердження і основні вимоги відносно складання кошторисів доходів і витрат бюджетних установ і організацій, затверджений постановами КМУ. Кошторис бюджетної установи є основним плановим документом який складається з двох частин: загального і спеціального фондів [3, с.238].

Аналітична діяльність буде ефективною за умови, якщо її висновки ґрунтуватимуться на своєчасній, достатній і достовірній інформації. Зміст системи інформаційного забезпечення фінансового аналізу, її ширина і глибина визначаються галузевими особливостями діяльності підприємств, їх організаційно-правовою формою функціонування, обсягом і ступенем диверсифікації фінансової діяльності і рядом інших умов. Конкретні показники цієї системи формуються за рахунок як зовнішніх, так і внутрішніх джерел інформації. Вся сукупність показників, які входять в інформаційну систему фінансового аналізу, попередньо класифікуються [2, с.148].

Інформація – це впорядковані повідомлення про господарські процеси і явища, що відбуваються, сукупність певних даних і знань про них. Вона може бути виражена літерами, цифрами, символами. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» визначає правові засади регулювання, організації, ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності в Україні [1].

Установи, що отримують фінансування з бюджету для забезпечення своєї діяльності, складають різні види звітності. Так, бюджетні установи подають фінансову звітність – звітність про виконання кошторису, заборгованість бюджетних установ – до органів Державного казначейства, статистичну звітність – звіти про чисельність і склад персоналу, заробітну плату працюючих тощо – до органів статистики. Крім того, бюджетні установи звітуються перед податковими органами, фондами соціального страхування.

Вимоги щодо складання та подання статистичної, податкової звітності та звітності до фондів пенсійного та соціального страхування аналогічні вимогам, що висуваються до суб'єктів підприємницької діяльності.

Основним завданням фінансової звітності бюджетних установ є відображення стану їх майна та результатів діяльності у процесі виконання кошторису доходів і видатків, тобто звітність відображає розпорядження коштами та майном держави уповноваженими на це суб'єктами відносин у сфері господарювання. Фінансова звітність складається на основі даних бухгалтерського обліку й повинна включати інформацію, яка є суттєвою та своєчасною для користувачів. Зазначені вимоги забезпечуються дотриманням бюджетними установами принципів і якісних характеристик звітності, передбачених Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [1]. Згідно цього закону фінансова звітність - бухгалтерська звітність, що містить інформацію про фінансове становище, результати діяльності та рух грошових коштів підприємства за звітний період; користувачі фінансової звітності - фізичні або юридичні особи, які потребують інформації про діяльність підприємства для прийняття рішень. Інформація, наведена у фінансовій звітності та пояснювальних записках до неї, повинна бути зрозумілою, доречною, достовірною і порівняльною. Фінансова звітність ґрунтується на таких основних принципах (рис.1).

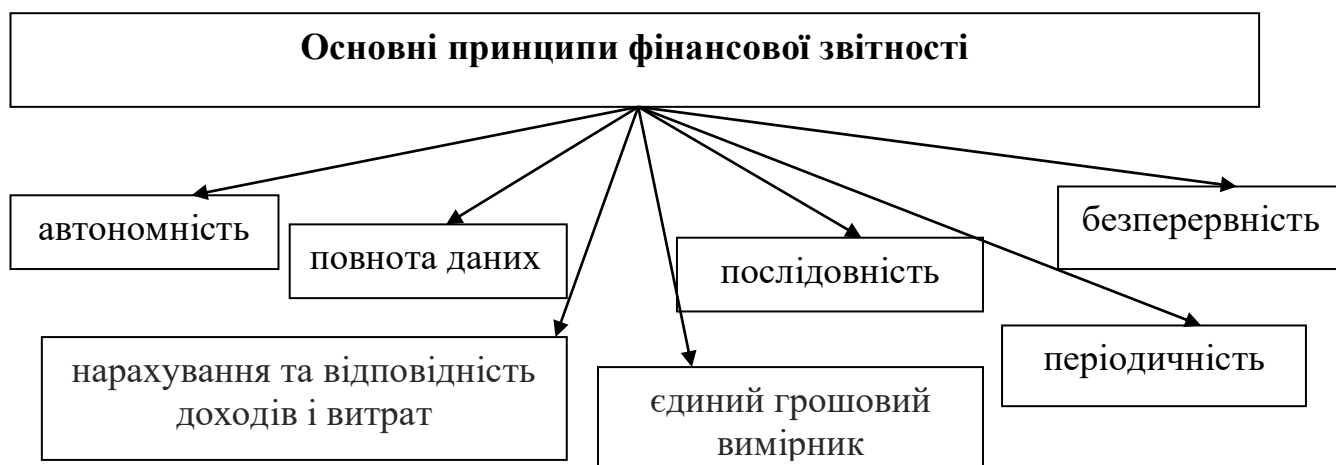


Рис. 1. Основні принципи фінансової звітності

Звітним періодом для складання фінансової звітності в Україні є календарний рік, що передбачено Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [1]. Постановою КМУ «Про затвердження Порядку подання фінансової звітності» передбачено, що фінансова звітність щодо використання бюджетних асигнувань, одержаних з бюджету подається органам Державної служби України. Крім того, установи, діяльність яких здійснюється за рахунок фінансування з бюджету та які перебувають на казначейському обслуговуванні кошторисів, подають погоджену з органами Державного казначейства фінансову звітність органам, до сфери управління яких вони належать. Зазначеною Постановою КМУ встановлено, що бюджетними установами складається та подається до органів ДКС місячна (не пізніше 5-го числа місяця, наступного за звітним), квартальна (не пізніше 15 числа місяця, що настає за звітним кварталом) і річна звітність (не пізніше 22 січня наступного за звітним роком) про використання асигнувань, одержаних з бюджету.

Фінансова звітність бюджетних установ надає інформацію про виконання кошторису доходів і видатків. Основними показниками фінансової звітності бюджетних установ є дані про кошторисні призначення, касові та фактичні видатки бюджетної установи, її дебіторську та кредиторську заборгованість.

Зміст і форма річної фінансової звітності щорічно уточнюються ДКУ з метою отримання інформації, необхідність якої зумовлює економічне становище у країні в певному звітному періоді. При складанні річної звітності виводяться результати виконання кошторисів і бюджетів як за загальним, так і спеціальними фондами кошторису. Розраховані показники результатів залишаються незмінними упродовж усього року, наступного за звітним. Такі розрахунки зумовлюють першу особливість заповнення форм річної звітності бюджетних установ: у активі та пасиві ф.№1 «Баланс», яка складається за рік, не відображаються суми доходів (крім доходів майбутніх періодів) та видатків (виробничих витрат) установи з звітний рік. Відповідно до існуючого порядку саме за допомогою «закриття» рахунків доходів і видатків виводяться результати виконання кошторису (бюджету).

Обов'язковим елементом річного звіту бюджетної установи є пояснювальна записка із відповідними додатками до неї, форми та зміст яких, як правило, щорічно змінюються. Разом з тим частина інформації залишається незмінною.

Форми річної фінансової звітності та пояснювальна записка з додатками повинні бути підписані керівником і головним бухгалтером бюджетних установ, складеними в такій кількості примірників, яка необхідна для звітування перед усіма передбаченими органами. Усі примірники мають однакову юридичну силу і зміни, що можуть вноситися до річної звітності, повинні бути відображені в кожному з них.

Загальними вимогами до звітності бюджетних установ є акуратність заповнення форм. Бухгалтеру потрібно своєчасно складати та подавати фінансову звітність до органів державної влади, вищих установ. За порушення цієї вимоги Бюджетним кодексом України передбачена можливість призупинення фінансування бюджетних установ. Лише своєчасно складена звітність дозволяє отримати оперативну інформацію про стан і результати діяльності розпорядника бюджетних коштів, дотримання цільового використання виділених установі бюджетних асигнувань, внести певні корективи для виправлення виявлених таким чином недоліків.

Література:

1. Закон України про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні від 14 жовтня 2014 року № 1702
2. Литвин З.Б. Теорія економічного аналізу, Навчально-методичний комплекс для студентів економічних спеціальностей. - Економічна думка. – Тернопіль, ТАНГ, 2010. – 222 с.
3. Литвин З.Б., Синькович О.В. Організація фінансового аналізу діяльності бюджетної установи//Соціально-економічний розвиток України: загрози та виклики в умовах трансформаційних змін. Матеріали міжнародної науково-практичної конференції. –м. Одеса, 2016. С. 238-241.
4. Яненко І.Г. Законодавче забезпечення діяльності підприємства. // Наукові праці. Економіка. Випуск 177. Том 189, 2012. С. 79-86

